

JANINA HAAPANEN

Esineestä ja luomisesta

KUVATAITEILIJAN KOULUTUSOHJELMA
2023

Tekijä(t) Haapanen, Janina	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Toukokuu 2023
	Sivumäärä 22	Julkaisun kieli Suomi
Julkaisun nimi Esineestä ja luomisesta		
Tutkinto-ohjelma Kuvataiteilijan tutkinto (AMK)		
Opinnäytetyö tutkii esinettä ja niiden merkitystä ihmiselle modernissa kulutusmaailmassa. Tutkin oman tekemiseni ja historiani kautta suhdettani esineisiin ja luomiseen sekä aiheen historiaan käyttämieni materiaalien kautta.		
Asiasanat esine, aika, ihminen, posliini, puu, installaatio		

Author(s) Haapanen, Janina	Type of Publication Bachelor's thesis	Date May 2023
	Number of pages 22	Language of publication: Finnish
Title of publication About object and creation		
Degree program Fine arts		
The thesis examines objects and their meaning for humans in the modern consumer world. Through my own work and history, I explore my relationship with objects and creative making, as well as the history of the subject through the materials I use.		
Key words object, time, human, porcelain, wood, installation		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 ESINEEN LYHYT HISTORIA.....	6
3 ESINE JA SEN MATERIA	7
3.1 Posliini silloin ja nyt	7
3.2 Aune ja Aunen kaltaiset	10
4 MENNEISYYS ON TULEVAISUUS.....	14
5 VUOSI TEKEMISEN SYDÄMESSÄ.....	15
5.1 Kesä.....	15
5.2 Syksy	15
5.3 Talvi	16
5.4 Kevät	18
6 ESINEEN LYHYT HUOMINEN.....	19
7 KAIKEN TÄMÄN JÄLKEEN	20
LÄHTEET	

1 JOHDANTO

Syysmyrsky kaatoi Aunen noin vuosi sitten. Ei en puhu ihmisestä vaan päärynäpuusta tietenkin. Aunen on Pälkäneeltä kotoisen oleva päärynäpuulaji, jonka hedelmät ovat pitkähköjä, punaruskeita ja maultaan mietoja.

Oma Auneeni, josta haluan aloittaa tämän tekstin ei kuitenkaan sijainnut Pälkäneellä vaan jossain päin Turun saaristoa oman isoisäni puutarhasta. Löysin kaatuneen puun keväällä lojumasta yksinään muiden hedelmäpuiden joukosta. Puuta ei ollut korjattu pois koska olihan pappa ollut jo poissa useamman vuoden ja puutarhan hoito oli ollut yksin hänen intohimonsa. Puun nimen tiedän, koska rungon ympärille oli rautalangalla ripustettu metallinen nimikyltti, johon oli lyöty kirjaimet A U N E. Puun kaatuminen ei herättänyt surun tunteita vaan pikemminkin mahdollisuuksien kirjon siitä millaiseksi puun tulevaisuus voi kirjaimellisesti muodostua ja tuolloin ensimmäinen asia, joka tulee mieleeni, on esine.

Olemme joka päivä vuorovaikutuksessa erilaisten esineiden kanssa, jotka otamme itsestäänselvyytenä eletyn arkemme tukena. Pysähdymme kuitenkin harvoin ajattelemaan, miten oma eletty elämämme heijastuu näiden esineiden kautta.

Miksi jaamme elämämme ja tilamme esineiden kanssa. Mikä tekee esineestä merkityksellisen modernissa kulutus maailmassa? Kaikki tämä kiinnostaa minua, koska työni on luoda esineitä ja se, miten esineitä käytetään ja miten ne kulkevat kädestä käteen, on merkittävä osa esineen elämää.

2 ESINEEN LYHYT HISTORIA

Jos palaamme esineen alkuun täytyy meidän myös palata modernin ihmisen alkuun vaiheeseen, jolloin ihminen ja ihmisenlajit alkoivat poikkeamaan muusta eläinkunnasta luomalla työkaluja. Ihmisen opittua tekemään ensimmäisiä esineitään selviytymisen keinoksi ei kestänyt kauaa, kun myös opimme ilmaisemaan läsnäolomme luolamaalausten ja luissa sekä simpukoissa olevien viivakaiverrusten myötä. Emme kuitenkaan osaa arvioida milloin syntyi taide-esine koska kirjoitettu historia alkoi vasta rautakauden jälkeen ja kaikki mitä tiedämme ajasta ennen sitä ovat arkeologisten kaivausten myötä löytyneet fragmentit menneestä. Emme tiedä mikä oli heidän käsityksensä taiteesta tai sitä oliko heillä käsitystä taiteesta. Esineitä on usein vaikea tulkita ilman kirjoitettua alkuperää, joten voimme vain arvailla. On kuitenkin vaikeaa olla näkemättä jonkinlaista ilmaisua, joka kumpuaa jostakin muusta, kun pelkästään tarpeesta selviytyä (Kuva 1). Esine on vakiinnuttanut paikkansa ihmisen elämässä.

Kuva 1. Neandertalilaisten kaivertama jättiläispeuran luu. Kuvalähde Lower Saxony State Office for Cultural Heritage. Volker Minkus (valokuvaaja).

Kaikki tämä on vain pieni alkusysäys loputtomalle virralle uutta, tarpeellista, tarpeetonta ja kummallista, jota ihminen on päätenyt luomaan. Toiset muuttavat maailmaa ja toiset katoavat historiaan. Elämme esineiden valloittamassa maailmassa, jossa emme voi ei enää puhua vain ihmisten välisistä minä-sinä-suhteista. Näiden rinnalle on myös noussut esineiden ja ihmisten väliset minä-tuo-suhteet. (Falk, 1994, s.76.)

Monille meistä esineet luovat lohtua ja ne ovat osa elämäämme ja rutiinejamme. (Schwenger, 2006, s.3). Lähes jokainen meistä on jossain vaiheessa elämäänsä käynyt läpi keräilemisen vaiheen ja toiset meistä eivät taas ole lopettaneet. Jokaiselta meistä kuitenkin löytyy esineitä, jotka kulkevat mukanaamme suurenosan elämästämme ja juuri nämä esineet ovat osa henkilökohtaista historiaa itsestämme ja kodeistamme (Falk, 1994, s.77.)

3 ESINE JA SEN MATERIA

Herään torstaiaamuna valkoiseen hiljaisuuteen. Miten on mahdollista, että taivaalta vilisevät hiutaleet eivät päästä ääntäkään, vaikka he näyttävät niin kiireisiltä. Ainoastaan, kun he päättävät lähteä massoina, päästävät he yhdessä kollektiivisen tömähdyksen kuin ilmoittaakseen tässä me nyt ollemme. Niin lempeä ja raskas samaan aikaan. Valkoisessa on aina ollut jotakin.

3.1 Posliini silloin ja nyt

Kelataan ajassa taaksepäin noin kaksituhatta vuotta. Posliini ja sen historia alkaa Kiinasta, jossa satojen vuosien innovaation, taidon ja nerokkuuden myötä syntyi tätä valkoista kauneutta, jolla on käyty kauppaa maailman ympäri 900-luvulta lähtien ja jolla on ollut suuri kulttuurinen ja sosiaalinen vaikutus sivilisaation kehitykseen (Foley, 2014, s.9).

Jingdezhen, jota ajatellaan maailman posliini pääkaupunkina, on ollut keramiikan tuottajana jo Han-dynastian ajoilta, 206 eaa. Posliinin reseptiä hiottiin Kiinassa vuosikymmeniä, kunnes itäisen Han-dynastian aikoihin posliinin kehityksessä saavutettiin tälle ominainen läpikuultavuus, johon yhdistämme posliinin tänä päivänä. Myöhemmin kaupungin posliinin tuotanto alkoi erikoistumaan keisarillisen hovin tarpeisiin. Jingdezhenissa syntyi myös Yuan-dynastian, 1271-1368, aikaan sinivalkoinen posliini, josta myöhemmin tuli posliinin edustaja (Kuva 2).

Kuva 2. Lautanen karpilla, Yuan-dynastia, 1271-1368,
Kuvälähde: Metropolitan Museum of Art

Vuonna 1295 Marco Polo toi pienen kauniisti kuvioidun astian mukanaan Venetsiaan ja nämä rupesivat kutsumaan tätä täydellisen sileää, läpikuultavan pinnan omaavaa esinettä sanalla *porcellini*, tarkoittaen simpukan kuorta, jota posliinin pinta muistuttaa. Sanomattakin on selvää, että Eurooppa oli lopulta hullaantunut, he eivät saaneet tarpeekseen siitä ja he halusivat omansa siitä. Edessä oli vain yksi ongelma. Posliinin resepti oli Kiinan valtion tärkeimpiä salaisuuksia. Joten mitä eurooppalaiset tekivät, kun heitä ei päästetä mukaan salaisuuteen? He jäljittelevät ja jäljittelivät vähän lisää.

Eurooppalainen posliini oli pitkään pehmeän rakenteensa takia haurasta ja huono laatuista, eikä yltänyt kiinalaisten tasolle, mutta pakkomielle tähän ”valkoiseen kultaan” ei lannistunut. Lopullinen läpimurto tuli vuonna 1708 kun alkemisti Johann Böttger ja fyysikko sekä kemisti Graf von Tschirnhaus onnistuvat luomaan ensimmäisen kovarakenteisen posliinimassan. Tämän seurauksena perustettiin Meissenin posliinitehdas, ensimmäisenä Euroopassa, joka toimii vielä tänäkin päivänä (Kuva 3).

Posliini on kulkenut pitkän matkan nykypäivään, jonka aikana se on keksitty uudelleen lukuisina kertoja. Posliinia ei enää vain käytetä teekuppeihin ja lautasiin vaan materiaalin käyttö on laajentunut lattioilta seiniin, hygieniatuotteisiin ja taiteelliseen ilmaisuun, josta pääsemmekin Kankaanpäähän.

Kuva 3. Kuppi ja kansi, Meissenin posliinitehdas, 1715-1750,
Kuvälähde: Victoria and Albert Museum

Eräänä kylmänä talviaamuna vuonna 2022 kannoin pientä mutta erityisen painavaa pakettia, jota olin odottanut jokusen viikkoa saapuvaksi lapsenmielisellä ilolla. Olin juuri päässyt koulun ovista sisään, kun painovoima lopulta vei voiton itsestäni ja tiputin paketin hikisistä käsistäni maahan. En tiedä kertooko tämä enemmän kunnostani vai paketin painosta, mutta se oli vihdoin täällä, ensimmäinen posliinisaveni.

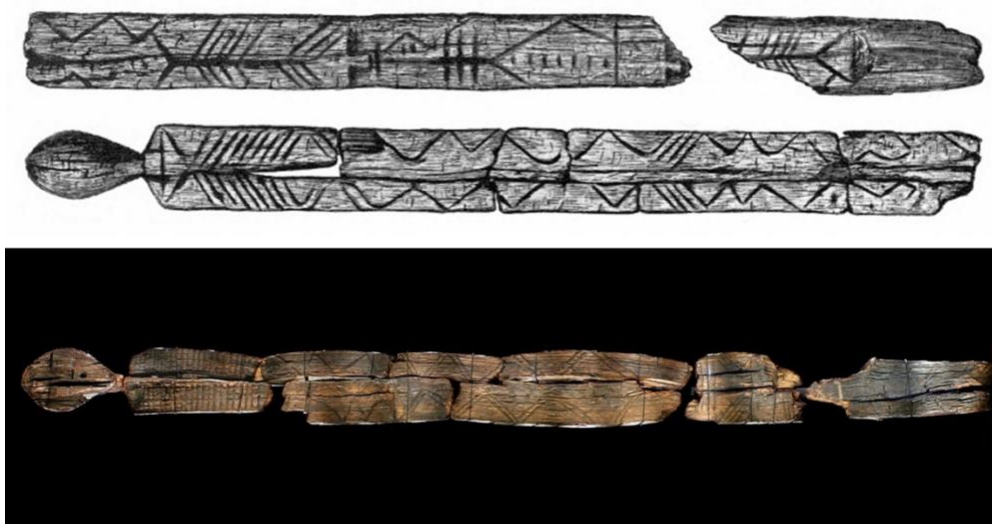
Olin viettänyt viikkoni ennen tätä jonkinlaisen lievän pakkomielteen vallassa, jonka uhriksi aina silloin tällöin joudun. Kaivoin niin paljon tietoa aiheesta kuin vain onnistun sisäistämään, mikä jostakin syystä ei ollut omasta mielestäni tarpeeksi. Ainoa keino oli saada omat käteni tähän materiaaliin, joka on kuuluisa myös vaikeasta työstettävyydestään. Minua ei kiinnostanut tässä vaiheessa enää vaikka olisin joutunut kaivamaan posliinia maapallon ytimeistä. Minun piti vain päästä kokeilemaan sitä itse omilla käsilläni ja niin teinkin.

3.2 Aune ja Aunen kaltaiset

Kivi, pronssi ja rauta, entä puu?

Ihminen on käyttänyt puuta materiaalina hyödykseen siitä asti, kun ollut todisteita ihmisestä itsestään. Maapallon jokainen sivilisaatio on ottanut kaiken hyödyn irti tästä helposti työstettävästä materiaalista. Ihmisten kehittäessä puuntyöstötaitojaan heistä tuli parempia ravinnon metsästämisessä ja kasvattamisessa, sekä rakentamisessa, joka johti sivilisaatioiden kehittymiseen. Itseäni kuitenkin kiinnostaa puulla valmistumisen historiassa enemmän puun esteettiset mahdollisuudet ja millaisia taide-esineitä siitä on luotu ja miksi.

Vaikka puusta tekeminen viekin meidät takaisin esihistoriallisiin aikoihin asti, on puu materiaalina herkkä elementeille, jonka vuoksi moni siitä valmistettu esine on pysyvästi kadonnut aikaan. Vanhin tiedetty puusta veistetty teos on *Shigir Idol*, 11 000 tuhannen vuoden takaa, hieman jääkauden loppumisen jälkeen (Kuva 4). Tämä Uralvuorilta löydetty veistos oli veistetty lehtikuusesta ja sen asetelma muistuttaa toteemipaalua. Veistoksen merkitykset eivät ole selviä mutta monet tutkijat yhdistävät sen aikalaistensa uskomuksiin ja henkisyYTEEN.

Kuva 4. Shigir Idol, Mesoliittinen kausi, Kuvalähde: Tolmachev V. Y/
Wikimedia Commons (yllä), Sverdlovsk Regional Museum (alla)

Kristinusko osasi jo varhain hyödyntää puuta uskonnollisiin tarkoituksiin, kuten risteihin ja pyhimyksiin ja muihin uskonnollisiin tarkoituksiin. Keskiajalla uskonto myös rajasi paljon mitä taiteilijat voivat puusta tehdä.

Renessanssissa painopiste siirtyi pelkästä uskonnon pyhistä ihmiskuvauksista myös ihmistilan realistisempien piirteiden kuvaamiseen (Anapur, 2017). Esimerkkinä tältä ajalta tehdyistä veistoksista kuuluisimpia on Gregor Erhartin *Saint Mary Magdalene* (Kuva 5) ja Donatellon versio Maria Magdalenasta, *Penitent Magdalene* (Kuva 6). Maallisten henkilöiden muotokuvien tuotanto kasvoi myös huomattavasti, mutta puun heikon säilyvyyden takia materiaaleiksi valittiin usein nykypäivänä enemmän klassisiksi ajateltuja kiveä tai pronssia (Daxl, 2020).

Kuva 5. Saint Mary Magdalene, 1515-1520, Gregor Erhart, Kuvalähde: Louvre Museum

Kuva 6. Penitent Magdalene, 1453-1455, Donatello, Kuvalähde: Opera del Duomo Museum

Puisia elementtejä kaiverrettiin myös paljon oviin, oviaukkoihin ja kirkkojen seiniin. Tunnetuin näistä veistäjistä on ylivoimaisesti hollantilainen Grinling Gibbons, sekä

hänen allaan työskennelleet veistäjät, jonka teokset ovat hämmästyttävän todenmukaisia asetelmia elävästä maailmasta (Kuva 7). Puuta alettiin käyttää enemmän koristeellisiin tarkoituksiin.

Kuva 7. Kravatti, Grinling Gibbons, 1690,
Kuvallähde: Victoria and Albert Museum

Viimeisinä vuosikymmeninä puu materiaalina on kokenut jonkinlaisen uuden tulemisen taiteen kentällä. Syytä tähän voidaan epäillä olevan nykypäivän teknologialla, joka on auttanut löytämään lisää puun historiasta taiteessa ja on saanut ihmiset palaamaan esi-isien houkutteleman puunveiston pariin (Cut the wood, n.d.).

Puu on ihmiselle hyvä materiaali. Se ei ole meidän luomaamme tai tuottamaa ja siinä vaiheessa, kun se päättyy meidän käsiimme, muuttuakseen joksikin uudeksi, on se ollut usein olemassa jo monia vuosia ennen veistäjäänsä syntymää.

Toivottavasti et vielä unohtanut Auneaa.

Aune ei taida olla kuitenkaan itseäni paljon vanhempi. Kasvoimme siis yhdessä, mutta erikseen. Emme olleet erityisen kiinnostuneita toisistamme. Tiedäthän, puu muiden puiden joukossa ja ihminen muiden ihmisten joukossa. Näin yhteiselomme jatkui lähes kolme vuosikymmentä.

Sanoisin että asiat alkoivat muuttumaan radikaalisti vuonna 2019 kun aloitin taideopinnot. Silloin myös monet palapelin palat alkoivat loksahdella paikoilleen, mutta niistä lisää myöhemmin. Koulussa mieleni avautui materiaaleille ja niiden lukemattomille mahdollisuuksille. Enkä nyt varsinaisesti tarkoita pelkästään sitä, että opin työstämään uusia materiaaleja, vaikka silläkin on oma merkityksensä. Vaan ehkä enemmän sitä millainen historia milläkin materiaalilla on ja miten näen itseni suhteessa siihen. Joten kun kolmannen kouluvuoteni keväällä löysin itseni tutuista kotimaisemista papan puutarhassa ja ensimmäisen kerran kunnolla katsoin tätä silloin kaatunutta päärynäpuuta, näin ensikertaa oman historiani materiaalin kautta.

Kuva: Janina Haapanen

4 MENNEISYYS ON TULEVAISUUS

Minulla oli ennen tapana hukkoa esineisiin. Lapsena ei vaatinut paljon, että sain huoneeni lattian katoamaan tavarapaljouden alle. Siirryin tavarasta toiseen valon nopeudella. Joihinkin tavaroihin suhtauduin pakkomielteisesti. Kävin läpi lukuisia keräilyharrastuksia. Milloin keräsin kiviä, toisinaan pyyhekumeja, saippuoita, kyniä, vihkoja, tarroja, koruja, aikakausilehtiä lehtiroskiksista, simpukoita, sarjakuvia jne. Kaikki nämä olivat tietysti omia salaisuuksiani koska välillä hävetti, että itse vietän vapaa-aikani mieluiten järjestellen ja tutkien lyijykyniäni kuin juoksemalla jalkapallon perässä tai ratsastamalla. Pian myös teini-iän kynnyksellä hylkäsin ja tukahdutin mielestäni kummalliset harrastukseni.

Enää en kuluta tavaraa samalla määrällä vaan suhtaudun niihin paljon kriittisemmin. Kaikkea ei tarvitse omistaa. Olen kuitenkin usein miettinyt, miksi halusin kerätä mitä ikinä keräsinkin? En ole täysin varma mutta luulen sillä olevan jotakin tekemistä loputtoman uteliaisuuden kanssa, josta en ole vieläkään päässyt eroon. Eikä tarvitsekaan.

Eikö olekin hauskaa, miten jotkin asiat mitkä olen luullut merkityksettömiksi, ovatkin koko ajan olleetkin jonkinlaisia merkityksellisiä osia persoonastani. Esimerkiksi juuri se miten lapsena intohimoisesti järjestelit kyniä riviin sekä kävin läpi vihkoja ja niiden erilaisia paperipintoja. Vain löytääksesi itsesi monia vuosia myöhemmin kirjoittamassa taiteilijaesittelyä itsellesi, missä kerron piirretyn viivan ja paperin merkityksestä taiteelleni, vaikka vielä neljä vuotta aikaisemmin luulin ryhtyväni taidemaalariksi. Tai kun yritit hakea opiskelemaan paperikonservointia, kun maalausconservointi ei sinä vuonna sattunut olemaan haettavissa sekä miten tyhjä paperi on pelottanut jo lapsesta asti. Ihan kuin joka puolella olisi ollut kaikenlaisia merkkejä mutta itse olen kulkenut monta vuotta silmät kiinni.

5 VUOSI TEKEMISEN SYDÄMESSÄ

Kaikki alkaa kaaoksesta. Kirjaimellisesti ja kuvainnollisesti.

5.1 Kesä

Kaaosten raivaamisessa on jotakin rauhoittavaa ja minun piti saada jotenkin kokonainen puu mahtumaan autoon. Miten valita mitkä oksat pääsevät mukaan, kun jokainen pala tuntuu jollakin tavalla arvokkaalta.

Raivatessani Aunea pienempiin osiin satuin löytämään tämän pienen kasaan kuivuneen päärynän alun, joka ei ikinä kerennyt kunnolla olemaankaan päärynä. Olin löytänyt osani tulevasta esineiden palapelistäni. Pakkasin tämän pienen päärynän filmirullalle tarkoitettuun koteloon odottamaan tulevaa syksyä, jolloin ajoin veistää sen uudestaan samasta puusta, josta se oli kasvanut. Siinä on jotakin runollista eikö?

5.2 Syksy

No jos rehellisiä ollaan käytin syksyni siihen, että en tehnyt mitään, mutta syksyhän kestää vain pari kuukautta niin eihän se niin vaarallista ole... Eihän? Miksi aloittaminen on niin vaikeaa? Tätähän olin odottanut jo alkuvuodesta asti mutta kun sen aika lopulta tuli ajatukset halusivat juosta kaikkialla muualla. Liikun kuin etana ja ajattelen kuin formula 1 auto. Mietin pitäisikö minun edes kirjoittaa tästä. En voi kuitenkaan olla ainoa, joka kärsii aloittamisen vaikeudesta ja tässä vaiheessa se tuntuu jo osalta prosessia.

Toivottavasti kukaan ei odota, että nyt kun kirjoitan asiasta, löytäisin tämän kirjoitelman loppuun mennessä jonkinlaisen vastauksen asiaan ja kaikki eläisivät elämänsä onnellisesti loppuun asti. Ei. Voimme toki palata asiaan viidenkymmenen vuoden päästä ehkä olen silloin fiksumpi. Tällä hetkellä kaikki on yhtä suurta mysteeriä ja se on ihan okei.

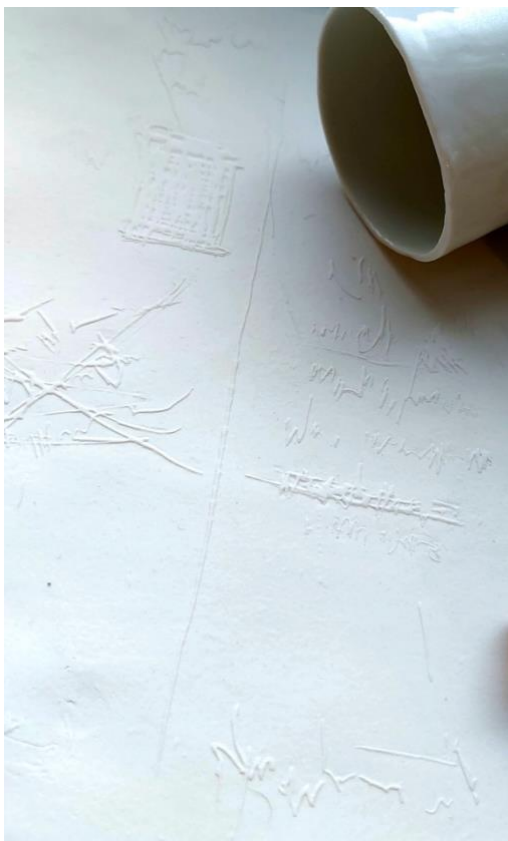
5.3 Talvi

Ensimmäinen mielenkiintoinen asia savessa on se, että sillä on muisti. Kun luulet laittavasi keramiikkauunin lähes täydellisen sylinterin muotoisen vaasin mutta sitten se tulee jäähtyneestä uunista ulos kallistuen enemmän toiselle puolelle. Se on siis täysin vino. Kyseisen esineen työstövaiheessa jossakin kohtaa teos on kallistunut vielä koston posliinisaven takia liikaa vasemmalle puolelle, todennäköisesti tukimuotista irrottaessa, jonka olen tietysti sen enempää ajattelematta korjannut ja unohtanut asian. Savi ei unohtanut ja kun uunin lämpötila lopulta nousee siihen tiettyyn mysteerilukuun palaa se takaisin muistamaansa muotoon. Kuinka vain. Taidan pitääkin siitä enemmän vinona.

Vietin alkutalven työstäen posliinia. Sileintä savea mitä olen ikinä käyttänyt. Miksi olen odottanut näin kauan tutustuakseni posliiniin?

En suunnitellut tai luonnostellut etukäteen juurikaan. Vaan aamulla kouluun tullessani aloitin siitä mitä mieleni tekee sinä päivänä tehdä. Ohuita posliinilevyjä, joiden oli tarkoitus imitoida paperiarkkeja, tein eniten. Mielessäni juoksi paperipinot, joita löytää usein pöydiltä lojumasta. Minä tarvitsin ehdottomasti oman paperipinoni. Toisena tuli sylinterin muotoiset vaasit. En oikeastaan tiedä muuta syytä näihin mutta nautin niiden tekemisestä ja sehän on riittävän hyvä syys itselleni kaikkeen tekemiseen.

Ajatukset teoksesta alkoivat hiljalleen muotoutua kasaan. Voiko ihmisestä tehdä muotokuvaa ilman ihmisen välitöntä läsnäoloa? Kun ihminen poistuu huoneesta, kodistaan tai elävien keskuudesta mitä jää jälkeen? Joukko esineitä, jotka omalla olemassa olollaan kertovat tarinaa itsestämme. Joten voiko esimerkiksi tyhjä huone olla muotokuva? Näillä ajatuksilla aloin suunnittelemaan teokseni fyysistä olemusta, joka luonnollisesti löysi muotonsa lopulta työpöytänä. Työpöytä on itselleni henkilökohtainen paikka, jossa voin keskittyä luomiseen ja vaikka tarkoitukseni ei olekaan luoda itsestäni muotokuvaa. Koen kuitenkin, että paikka missä työskentelen ei ole vain itselleni tärkeä paikka vaan myös monelle muulle erityisesti luovalle ihmiselle ja haluan myös jättää katsojan päätettäväksi minkälaisen ihmisen he näkevät teoksessani.

Kuvat: Janina Haapanen

Toinen mielenkiintoinen asia savessa ja erityisesti posliinissa on se että, se on äärimmäisen herkkää kuivana ennen polttoa. Välillä ei edes uskalla katsoa polttamattomien teosten suuntaan, mutta jostakin syystä se kuitenkin selviää polton 1200 asteessa ja tulee uunista ulos vahvempana. Kemia on jännittävää.

Vuosi vaihtuu ja työskentely jatkuu samana. Helmikuun alussa teen viimeiset posliiniesineet ja voin vihdoinkin siirtyä puuhun. Puun työstö on hidasta mutta rauhoittavaa. Työskentely hidastuu, kun veistan sormeani. Jänne vaurioitui hieman. Pidän kuukauden tukilastaa öisin sormessa ja jatkan muuten veistämistä normaalisti. Kahden kuukauden jälkeen vahingosta sormi loistaa vieläkin sinisen punertavana, muuten kunnossa. En voi suositella.

5.4 Kevät

Päärynäpuu ei ole sävyltään vaaleimmasta päästä. Toki nuoremmat oksat ovat aika vaaleita. Puuta on helppo veistää. Käytän veistämisen apuna luonnosta löytämiäni siemenkoteloita, jotka jäävät jälkeen kukinnasta ja tietysti sitä pientä kuivunutta päärynää. Kaikista tekemistäni teoksen osista veistin sen ensimmäisenä ja olen alusta alkaen pitänyt sitä jonkinlaisena ankkurina, jonka ympärille muu teos tulee kasaantumaan.

Kuva: Janina Haapanen

Nyt kun kaikki esineet on veistetty, jäljelle jää vielä kasaus. Käytän viimeiset viikot erilaisten asetteluiden kokeilemiseen. Minkälaista tarinaa haluan kertoa asettelulla? Mielessäni on alusta asti ollut jonkinlainen pieni kaaos. Aivan kuin asiat olisi kiireessä jätetty odottamaan tai laitettu pois tieltä. Muutaman viikon jälkeen en vieläkään ole tyytyväinen mihinkään asetteluun. Viimeisen oppinäytetyön ohjaus kerran jälkeen päästä aukeaa jokin solmu ja teen ensimmäisen asettelun, johon olen tyytyväinen. En edes muista mistä puhuimme, mutta se on selkeästi auttanut. Teoksen asettelu pysyy lähes samana näyttelyssä. Ripustus. Avajaiset. Loppu, mutta ei oikeasti. Aion jatkaa saman aihealueen parissa tulevassa.

6 ESINEEN LYHYT HUOMINEN

Mitä esineitä sadan vuoden päästä löytyy museoista? Mitkä esineet tulevat edustamaan meidän elettyä aikaamme? Jos olen rehellinen, en ole varma haluanko edes tietää.

Tulevaisuus saattaa kuitenkin tuoda museoihin yhden uuden aistin, joka niistä on tähän asti puuttunut, myös ihan ymmärrettävästi, nimittäin kosketus. Tulevaisuuden teknologia mahdollistaa hologrammit, jolloin esineet ovat näytillä kolmiulotteisessa muodossa sekä perinteisten näyttelyiden rinnalla tulee olemaan myös interaktiivisia näyttelyitä, joissa kävijä voi tutustua kulttuureihin simulaatioiden avulla (Simon, 2023).

Museoiden esineistö on tuntunut aina hieman etäiseltä itselleni, jos vertaan jokapäiväiseen arkeeni, jossa pääsen myös kosketuksen kautta vuorovaikutukseen erilaisten esineiden kanssa. Kun mietin omaa suhdetta esineisiin, kosketuksella on aina ollut iso merkitys. Kun jokin esine kiinnittää huomioni haluan tuntea sen painon ja tekstuurin omissa käsissäni.

Ennen kaikki tehtiin käsin, jolloin ihmisellä oli selkeän interaktiivinen osa esineen synnyssä ja tänä päivänä suurin osa esineistä on tuotettu koneiden avulla, joka on myös vieraannuttanut meidät luomisen prosessista ja sen merkityksistä. Elämme kulttuurissa, jossa tavaroiden jatkuva ylituotanto on normaalia, tällöin tavaroiden määrä voi myös aiheuttaa valtavaa ahdistusta ympäristöhuolen aikakaudella (Saarenheimo, 2020, s.7). On sanomattakin selvää, että emme voi jatkaa eteenpäin samalla lailla tai palata menneisyyteenkään.

Löytyisikö taiteesta suunnannäyttäjää huomiselle missä nykytaiteilijoiden tuoreista ajatuksista syntyy esineistöä rikkaalla kulttuurihistorialla näin kommunikoiden syvempiä teemoja ja kertomuksia taidolla, tunteella ja omaperäisyydellä (Artelier, 2020). Näin palauttaen takaisin edes pienen määrän rikkaampaa esineistöä, jolla on tarinoita kerrottavanaan. Sen sijaan että keskittyisimme tuottamaan samaa halvalla vain koska se on helpompaa ja nopeampaa.

7 KAIKEN TÄMÄN JÄLKEEN

Luominen on ikivanhaa ja se on ollut työkalu selviytymiseen sekä keino ilmaisuun. Ihminen luo merkityksiä asioille ymmärtääkseen maailmaa ympärillään. Esineet ovat olemassa usein pidempään kuin ihminen ja näin ne elävät monta elämää, josta emme aina itse ole tietoisia. Voimme niiden avulla muistaa asioita itsestämme, päästä käsiksi historiaan, sekä avata mielemme tulevaisuudelle. Esineet, jotka ympäröivät elämäämme tarjoavat meille käytännöllisiä ja emotionaalisia tarkoituksia.

Itselleni esineiden luominen on elämäntapa ja keino tutkia maailmaa, sekä omia ajatuksiani. Sen avulla voin ilmaista itseäni henkilökohtaisilla tavoilla ja löytää uusia ajatuksia ympäristöstäni, ihmisistä ja asioista. Loppujen lopuksi luominen on enemmän kuin pelkkää uuden tekemistä. Se on tehokas työkalu henkilökohtaiseen kehitykseen ja ymmärrykseen.

LÄHTEET

Anapur E. (12.3.2017). The Renaissance Woodcarving and Beyond artikkelissa The History of Wood Carving in Art. Haettu 10.4.2023 osoitteesta <https://www.widewalls.ch/magazine/wood-carving-wooden-sculpture-art>

Arna bontemps museum. (8.2.2023). What will museums be like in the year 2050? Haettu 20.4.2023 osoitteesta <https://www.arnabontempsmuseum.com/what-will-museums-be-like-in-the-year-2050/>

Artelier.(5.9.2020). Introduction artikkelissa Art in the Age of Mass-Production: Re-establishing the Value of the Artist. Haettu 25.4.2023 osoitteesta <https://www.artelier.com/post/the-value-of-commissioning-independent-artists>

Cut the wood. (n.d.). Wood Carving in the 21st Century artikkelissa The History of Wood Carving as an Art. Haettu 10.4.2023 osoitteesta <https://cutthewood.com/featured/history-wood-carving-art/>

Daxl E. (16.6.2020). Wood as material in art artikkelissa Wood - A material for old and new. Haettu 10.4.2023 osoitteesta <https://sculpture-network.org/en/https%3A/sculpture-network.org/de/Magazin/Holz-ein-Werkstoff-fuer-A>

Falk P. (1997). Ihmisiä, esineitä ja muita olioita. Teoksessa Granö V., Esineiden valtakunta – keräilijöitä ja kokoelmia, (s.77). Kustannus Pohjoinen.

Falk P. (1997). Ihmisiä, esineitä ja muita olioita. Teoksessa Granö V., Esineiden valtakunta – keräilijöitä ja kokoelmia, (s.76). Kustannus Pohjoinen.

Foley V. (2014). A brief history of porcelain. Teoksessa The New Ceramics – Porcelain (s.9) Bloombury Publishing Plc.

Saarenheimo M. (2020). Rakas lukija. Teoksessa Esineiden perimmäisestä olemuksesta, (s.7). Vastapaino.

Schwenger P. (2006). The melancholy object of art. Teoksessa The tears of things – Melancholy and physical objects, (s.3). University of Minnesota Press.

KUVALÄHTEET

Kuva 1. Neandertalilaisten kaivertama jättiläispeuran luu. Kuvalähde Lower Saxony State Office for Cultural Heritage, Saksa. Volker Minkus (valokuvaaja). Kuva haettu 26.4.2023 osoitteesta <https://www.pnas.org/doi/10.1073/pnas.2117561118>

Kuva 2. Lautanen karpilla, Yuan-dynastia, 1271-1368, Metropolitan Museum of Art, New York, NY, Yhdysvallta. Kuvalähde: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/39638>

Kuva 3. Kuppi ja kansi, Meissenin posliinitehda, 1715-1750, Victoria and Albert Museum, Lontoo, Yhdistynyt Kuningaskunta. Kuvalähde: <https://collections.vam.ac.uk/item/O333508/cup-and-cover-meissen-porcelain-factory/>

Kuva 4. Shigir Idol, Mesoliittinen kausi, Sverdlovsk Regional Museum of Local Lore, Yekaterinburg, Venäjä. Kuvalähde: Tolmachev V. Y/ Wikimedia Commons (yllä), Sverdlovsk Regional Museum (alla). Kuva haettu 26.4.2023 osoitteesta <https://www.science.org/content/article/11000-year-old-statue-unearthed-siberia-may-reveal-ancient-views-taboos-and-demons>

Kuva 5. Saint Mary Magdalena, Gregor Erhart, 1515-1520, Louvre Museum, Pariisi, Ranska. Kuvalähde: <https://collections.louvre.fr/en/ark:/53355/cl010093565>

Kuva 6. Penitent Magdalene, Donatello, 1453-1455, Opera del Duomo Museum, Firenze, Italia. Kuvalähde: <https://duomo.firenze.it/en/opera-magazine/post/5254/around-donatello-s-penitent-magdalene-concepts-of-virtue-and-beauty>

Kuva 7. Kravatti, Grinling Gibbons, 1690, Victoria and Albert Museum, Lontoo, Yhdistynyt Kuningaskunta. Kuvalähde: <https://collections.vam.ac.uk/item/O59271/carving-gibbons-grinling/>